

HRONIKA NAJAVLJENE „NAJŽEŠĆE BORBE PROTIV KORUPCIJE“

Hronika najavljene „najžešće borbe protiv korupcije“

IZDAVAČ:

Transparentnost Srbija

Palmotićeve 31

Beograd

Republika Srbija

www.transparentnost.org.rs

© 2025 Transparentnost Srbija

Publikacija je nastala u okviru projekta „EU za vladavinu prava: Angažovanje građana za javni integritet na Zapadnom Balkanu i Turskoj“, koji sprovodi Transparency International uz podršku Evropske unije.

Transparentnost Srbija je nestranačka, nevladina i neprofitna organizacija osnovana 2002. god. Transparentnost Srbija je takođe članica globalne mreže nacionalnih ogranaka organizacije Transparency International i priznati zastupnik te organizacije u Republici Srbiji. Organizacija promoviše transparentnost i odgovornost organa vlasti, kao način da se spreči korupcija, odnosno zloupotreba javnih ovlašćenja u privatne svrhe.

**Finansira
Evropska Unija**

Ova publikacija je izrađena i objavljena uz podršku Evropske unije. Za sadržaj publikacije odgovara isključivo Transparentnost Srbija. Ne može se na bilo koji način smatrati da izloženi stavovi odražavaju stavove Evropske unije.

SADRŽAJ

O NAJAVAMA	4
KAKO JE (OVAJ PUT) POČELO	4
POBOLJŠANJE OCENE U EU INTEGRACIJAMA?	4
ŠTA JE NAJAVA UOPŠTE MOGLA DA ZNAČI?	5
NEMA OBAVEZNIH UPUTSTAVA	6
TUŽILAŠTVO NEGIRA DAVANJE INFORMACIJA	6
BROJ PRIJAVA SE NE POVEĆAVA	6
ISTRAGE NAKON NAJAVE	7
ZVUČNO IME ZA POČETAK	8
NIŠKA GRADONAČELNICA	9
ŠTA SE SVE NAZIVA KORUPCIJOM	9
PREPORUKE	10

Predsednik Srbije Aleksandar Vučić najavio je, pred sam kraj 2024. godine, "najžešću borbu protiv korupcije". Ovaj dokument analizira na koji način je predsednik, nenadležan za ovu oblast, mogao da najavi policijske akcije koje su usledile i koja dodatna pitanja se otvaraju nakon prvih aktivnosti u "najžešćoj borbi protiv korupcije".

O NAJAVAMA

Najave borbe protiv korupcije sa političkog vrha nisu novina u Srbiji, a još manje su to najave poteza drugih državnih organa od strane predsednika Republike. Dok se najave mera za koje su nadležni, Skupština, Vlada, ministarstva ili javna preduzeća sa njegove strane mogu pripisati političkom uticaju koji ima preko vladajuće stranke, takav uticaj nosi sa sobom daleko teže posledice ako bi bio usmeren ka pravosudnim organima.

Najave borbe protiv korupcije su bile znatno češće u prvim godinama vlasti aktuelne političke garniture (2012-2016), što je i logično očekivati, jer je u to vreme još uvek bilo lakše pojam korupcije vezati za prethodnu vladu ili njene preostale izdanke na nižim nivoima vlasti. Kako je vreme prolazilo, borbi protiv korupcije je posvećivano sve manje pažnje u ekspezeima premijera. Antikorupcijska strategija, usvojena uz veliku pompu 2013. neprimetno je istekla 2018. Nova, usvojena 2024, praktično nije ni promovisana.

Ipak, s vremena na vreme se dešavalo da sam Vučić, ili neko od drugih funkcionera vladajuće stranke, govori o korupciji u redovima vladajuće partije, što se obično vezivalo za relativno retke situacije kada su pojedini uticajni ministri gubili svoje pozicije, ili je bilo usmereno ka neimenovanim lokalnim funkcionerima.

KAKO JE (OVAJ PUT) POČELO

Vučić je borbu protiv korupcije najavio tokom gostovanja na nacionalnom javnom servisu – RTS-u¹: *"Do 31. marta građani iz Srbije videće najžešću borbu protiv korupcije, protiv ljudi koji su direktno ili indirektno u vlasti, sa njima povezani, u poslednje, slobodno mogu da kažem, čak i 24 godine"*. Obećao je da bi prvi rezultati mogli da budu vidljivi već od 27.1. 2025. godine.²

Nekoliko dana pre isteka tog roka, na prvom mitingu gde je promovisao „Pokret za narod i državu“, u Jagodini, 24.1.2025, postalo je jasno da su ta najava i najava „borbe protiv korupcije“ u vezi. Navodeći da postoji mnogo toga dobrog što je u prethodnom periodu urađeno, Vučić je rekao da postoje stvari kojima nije zadovoljan, kao i stvari kojima građani nisu zadovoljni: *"Od lokalnih moćnika, od toga što ne brinu o narodu i ne može niko živ do njih da dođe, do toga da ni mnoge ministre ne možete da čujete i vidite, do toga da mnogi od njih gledaju kako će sebi nešto da oposle što bi se u narodu reklo, a manje brinu o narodu, do svega toga da ima nezadovoljstva objektivnim problemima i ja to razumem. To ćete vi, narode, da počistite, a ja ću samo da vam pomognem. I imaćete moju svu podršku u svemu tome"*.³ Usledilo je nekoliko organizovanih susreta *predsednika Republike* sa građanima. A te građane, bilo da su namerno probrani da stvore takav utisak ili da su slučajno dobili priliku da baš tako kažu, tišti ponašanje „lokalnih moćnika“. Pošto je Vučić, kako pokazuju sva relevantna istraživanja, značajno popularniji od svoje stranke, nekakva „borba protiv korupcije“ koja bi pogodila nepopularne kadrove se čini kao veoma dobrodošla za „pročišćeni“ Pokret. Još bolji signal značaja koji građani pridaju borbi protiv korupcije pružaju mnogobrojni građani čak i u varošicama, koji su izašli na ulice u znak podrške studentskim zahtevima.

POBOLJŠANJE OCENE U EU INTEGRACIJAMA?

Pomenuta najava je nesumnjivo bila potez namenjen političkom marketingu i reakcija na zahuktale antikorupcijske proteste. Pored toga što je usmerena domaćoj javnosti, ona bi mogla da se tumači i kao pokušaj da se odgovori na jedan od ključnih zahteva Evropske unije kada je reč o borbi protiv korupcije, koji se ponavlja godinama unazad. Cilj najave, odnosno „akcije“ u tom ključu bilo bi dobijanje ocene u novom

1 <https://n1info.rs/vesti/vuciceve-najave-novo-simuliranje-borbe-protiv-korupcije-i-koliko-ce-nas-to-kostati/>, <https://www.danas.rs/vesti/politika/vuciceva-najava-rata-protiv-korupcije-propagandni-potez-ili-izlaz-iz-krize/>, <https://radar.nova.rs/politika/nova-vuciceva-najava-borbe-protiv-korupcije/>

2 Ibid

3 https://rtv.rs/sr_lat/politika/skup-u-jagodini-povodom-osnivanja-pokreta-za-narod-i-drzavu-predsednik-vucic-svestan-sam-tezine-trenutka-u-kome-se-nalazimo_1601286.htm

izveštaju Evropske komisije, u jesen 2025. godine, da je ostvaren "izvestan napredak" u borbi protiv korupcije. Tim pre što pomenuta najava, jezički posmatrano, zvuči slično navedenom zahtevu – da se *"dodatno poboljša bilans rezultata kada je reč o istragama, krivičnom gonjenju i pravnosnažnim presudama u predmetima korupcije na visokom nivou, naročito u pogledu oduzimanja imovine stečene krivičnim delom"*⁴

ŠTA JE NAJAVA UOPŠTE MOGLA DA ZNAČI?

Već na prvi pogled, a imajući u vidu nadležnosti predsednika Republike Srbije⁵, postavlja se pitanje šta je pomenuta najava mogla da znači, tačnije kakav je bio njen stvarni sadržaj i da li je i na koji način ona uopšte mogla da se sprovede.

Činjenica da su javna tužilaštva širom Srbije, uključujući i ona specijalizovana za borbu protiv korupcije, danima nakon Vučićeve prednovogodišnje najave ostala nema, dodatno je zainteresovala javnost i u prvi plan istakla pitanje šta je njena prava svrha. Zbog toga je TS krajem januara 2025. godine uputila sedam zahteva za pristup informacijama od javnog značaja (Vrhovnom javnom tužilaštvu, Apelacionom javnom tužilaštvu u Beogradu, Javnom tužilaštvu za organizovani kriminal i posebna odeljenja za suzbijanje korupcije pri višim javnim tužilaštvima u Beogradu, Kraljevu, Nišu i Novom Sadu) kojima su tražene:

- kopije svih obaveznih uputstava za rad i postupanje u pojedinim predmetima iz člana 3 Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala, terorizma i korupcije ("Sl. glasnik RS", br. 94/2016, 87/2018 - dr. zakon i 10/2023) koja su bila na snazi u trenutku podnošenja zahteva a koja su Vrhovni javni tužilac i glavni javni tužioci izdali javnim tužiocima na osnovu člana 17 Zakona o javnom tužilaštvu ("Sl. glasnik RS", br. 10/2023)⁶;
- informacije o tome koliko su krivičnih prijava za krivična dela iz člana 3 Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala, terorizma i korupcije ("Sl. glasnik RS", br. 94/2016, 87/2018 - dr. zakon i 10/2023) navedena tužilaštvo primila u 2024. godini, kao i u periodu od 1.1.2025. godine do dana postupanja po zahtevu, informacije o tome protiv koliko lica su navedena tužilaštva podigla optužnicu na osnovu tih krivičnih prijava i informacija o tome koliko je tih optužnica potvrđeno⁷ i
- informacije o tome da li su navedena tužilaštva, u periodu od 1.11.2024. godine pa do dana razmatranja zahteva dostavljala hijerarhijski višem javnom tužilaštvu ili bilo kom organu vlasti ili licu informaciju o tome u koliko slučajeva planiraju da do 31. marta 2025. godine pokrenu krivični postupak za krivična dela iz njihove nadležnosti ili da do 31. marta 2025. godine preduzmu radnje u krivičnim postupcima koje su već pokrenuli.⁸

Svrha ovih upita bila je da se ustanovi da li je mogao postojati bilo kakav objektivni osnov za sprovođenje velike antikorupcijske akcije. Naime, kada je reč o samoj tužilačkoj organizaciji, čini se da je jedini pravni osnov za pojačano gonjenje korupcije moglo da bude donošenje uputstava za postupanje u ovoj vrsti predmeta, njihovu prioritizaciju u odnosu na drugu vrstu predmeta (npr. privrednog kriminala) ili kroz stvaranje obaveze da tužioci proaktivno istraže slučajeve moguće korupcije.

4 Izveštaj Evropske Komisije za 2024. godinu, str. 6, https://www.mei.gov.rs/upload/documents/eu_dokumenta/2024/izvestaj_24.pdf, Izveštaj Evropske Komisije za 2023. godinu, str. 35, https://www.mei.gov.rs/upload/documents/eu_dokumenta/godisnji_izvestaji_ek_o_napretku/izvestaj_ek_23.pdf, Izveštaj Evropske Komisije za 2022. godinu, str. 31, https://www.mei.gov.rs/upload/documents/eu_dokumenta/godisnji_izvestaji_ek_o_napretku/Serbia_Report_2022_SR.%5B1%5D.pdf

5 Čl. 112 Ustava Republike Srbije - predstavlja Republiku Srbiju u zemlji i inostranstvu, ukazom proglašava zakone, predlaže Narodnoj skupštini kandidata za predsednika Vlade, pošto sasluša mišljenje predstavnika izabranih izbornih lista, predlaže Narodnoj skupštini nosioce funkcija, postavlja i opoziva ukazom ambasadore Republike Srbije na osnovu predloga Vlade, prima akreditivna i opozivna pisma stranih diplomatskih predstavnika, daje pomilovanja i odlikovanja i vrši i druge poslove određene Ustavom, https://www.paragraf.rs/propisi/ustav_republike_srbije.html

6 https://transparentnost.org.rs/images/7-TS_zahtev_za_pristup_Vrhovni_javni_tu%C5%BEilac.pdf, https://transparentnost.org.rs/images/6-TS_zahtev_za_pristup_Apelaciono_Bg.pdf, https://transparentnost.org.rs/images/5-TS_zahtev_za_pristup_TOK.pdf, https://transparentnost.org.rs/images/4-TS_zahtev_za_pristup_VJT_Beograd_POSK.pdf, https://transparentnost.org.rs/images/2-TS_zahtev_za_pristup_VJT_Novi_Sad_POSK.pdf, https://transparentnost.org.rs/images/3-TS_zahtev_za_pristup_VJT_Nis_POSK.pdf, https://transparentnost.org.rs/images/1-TS_zahtev_za_pristup_VJT_Kraljevo_POSK.pdf

7 https://transparentnost.org.rs/images/Zahtev_TOK_-_prijava_i_optu%C5%BEnice.pdf, https://transparentnost.org.rs/images/Zahtev_VJT_POSK_Beograd_-_prijava_i_optu%C5%BEnice.pdf, https://transparentnost.org.rs/images/Zahtev_VJT_POSK_Novi_Sad_-_prijava_i_optu%C5%BEnice.pdf, https://transparentnost.org.rs/images/Zahtev_VJT_POSK_Ni%C5%A1_-_prijava_i_optu%C5%BEnice.pdf, https://transparentnost.org.rs/images/Zahtev_VJT_POSK_Kraljevo_-_prijava_i_optu%C5%BEnice.pdf

8 https://transparentnost.org.rs/images/Zahtev_TOK_-_najave_procesuiranja_korupcije.pdf, https://transparentnost.org.rs/images/Zahtev_VJT_POSK_-_Beograd_-_najave_procesuiranja_korupcije.pdf, https://transparentnost.org.rs/images/Zahtev_VJT_POSK_-_Novi_Sad_-_najave_procesuiranja_korupcije.pdf, https://transparentnost.org.rs/images/Zahtev_VJT_POSK_-_Ni%C5%A1_-_najave_procesuiranja_korupcije.pdf, https://transparentnost.org.rs/images/Zahtev_VJT_POSK_-_Kraljevo_-_najave_procesuiranja_korupcije.pdf

Drugi objektivni razlog mogao je biti povećan priliv krivičnih prijava za korupcijske predmete. Ukoliko se broj prijava ne povećava, onda bi sprovođenje bilo kakve korupcijske akcije značilo da tužilaštvo u ranijem periodu nije postupalo ažurno.

Treći set traženih informacija imao je za cilj da se utvrdi da li su informacije koje potiču iz javnih tužilaštava (npr. plan da se pokrenu istrage u nekim slučajevima) mogle da budu osnov za najavu predsednika, ili je pak komunikacija išla obrnutim smerom.

NEMA OBAVEZNIH UPUTSTAVA

Ukoliko bi se najave predsednika Srbije o tome da će do kraja marta biti vidljivi rezultati najžešće borbe protiv korupcije ocenjivali prema broju obaveznih uputstava koje su javni tužioci izdali za postupanje u pojedinim predmetima, zaključak bi mogao da bude da su do početka februara **očekivanja stvorena tom najavom ostala neispunjena**. Prema odgovorima dobijenim po zahtevima za pristup informacijama od javnog značaja "na zapadu ništa novo". Situacija nakon objavljivanja pomenute najave predsednika Republike Srbije je slična onoj pre njenog publikovanja - javnim tužiocima u anketiranim tužilaštvima (Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Beogradu, Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Novom Sadu, Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Nišu, Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Kraljevu i Tužilaštvo za organizovani kriminal) **nije izdato nijedno obavezno uputstvo za postupanje** dok je u trenutku objavljivanja pomenute najave predsednika Republike Srbije na snazi bilo jedno Opšte obavezno uputstvo Vrhovnog javnog tužilaštva 0.br. 5/2023 od 30.05.2023. godine.

TUŽILAŠTVO NEGIRA DAVANJE INFORMACIJA

TS je takođe ovim upitima pokušala da utvrdi i izvor informacija na osnovu kojih je predsednik Srbije najavio „akcije“. Ako je pitanje da li je zasnovana na informacijama dobijenim od javnih tužilaštava zaključak bi mogao da bude da je **ona potpuno neutemeljena**.

Postupajući po zahtevima za pristup informacijama od javnog značaja dva anketirana tužilaštva (Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Beogradu i Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Novom Sadu) su odgovorila da nikada nisu dostavljala hijerarhijski višem javnom tužilaštvu ili bilo kom organu vlasti ili licu informaciju o tome u koliko slučajeva planiraju da do 31. marta 2025. godine pokrenu krivični postupak za krivična dela iz svoje nadležnosti niti koje će radnje do tog datuma preduzeti u krivičnim postupcima koji su već pokrenuti. Jedno od preostala tri tužilaštva (Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Kraljevu) je odgovorilo da ne raspolaže takvom informacijom budući da informacije o tome nisu sadržane u bilo kome dokumentu tog tužilaštva, dok je drugo (Tužilaštvo za organizovani kriminal) istaklo da su sva lica koja izvršavaju poslove i zadatke u okviru nadležnosti državnih organa u suzbijanju koruptivnih krivičnih dela dužna da podatke i saznanja do kojih dođu prilikom obavljanja tih poslova i zadataka čuvaju kao tajne podatke, u skladu sa propisima kojima se uređuje tajnost podataka, odnosno da se bez odobrenja nadležnog javnog tužioca ne mogu javno iznositi podaci iz predistražnog postupka i istrage u postupcima zbog čega nikada nikome nije dostavljalo podatke o predmetima ili planiranim aktivnostima u vezi za pokretanjem krivičnog postupka, prema bilo kom licu ili za bilo koje krivično delo. Štaviše, treće tužilaštvo (Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Nišu) je takav zahtev za informacijama od javnog značaja odbilo svojim rešenjem, sa obrazloženjem da su podaci iz istraga i predistražnih postupaka koji se vode tajni podaci, kao i da interesi ovih faza postupka zahtevaju tajnost u radu nadležnih organa na otkrivanju krivičnih dela.

BROJ PRIJAVA SE NE POVEĆAVA

Kada je reč o broju primljenih krivičnih prijava podaci tri anketirana javna tužilaštva (Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Beogradu, Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Nišu i Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Kraljevu) potvrđuju gore iznete zaključke. Podaci dva anketirana tužilaštva (Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Novom Sadu i Tužilaštvo za organizovani kriminal) nisu mogli da budu upotrebljeni za potrebe analize jer su dati zbirno po godinama a ne mesecima kako je traženo zahtevom.

Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Kraljevu je tokom 2024. godine najmanji broj prijavi (29) primilo u decembru 2024. godine. Posmatrano sa tog stanovišta moglo bi da se zaključi da je pomenuta najava predsednika Republike Srbije imala određenog efekta jer je u januaru 2025. godine primljeno nešto više krivičnih prijavi (32). Međutim, opravdano se postavlja pitanje koliko bi takav zaključak bio validan kada se zna da je u istom mesecu 2024. godine primljen daleko veći broj krivičnih prijavi (56).

Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Nišu je tokom 2024. godine najmanji broj prijavi (18) primilo u julu 2024. godine a najveći broj u novembru iste godine (57). Posmatrano sa tog stanovišta, broj primljenih prijavi nakon obraćanja predsednika Republike Srbije u januaru 2025. godine (20) je tek nešto veći od navedenog minimuma i neuporedivo manji od pomenutog maksimuma. Taj broj je znatno manji i kada se uporedi sa brojem krivičnih prijavi primljenih u januaru 2024 godine (37).

Kao što je poznato, Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Beogradu prima daleko najveći broj krivičnih prijavi a podaci dobijeni iz tog tužilaštva pokazuju istu tendenciju. Navedeno tužilaštvo je najmanji broj prijavi primilo u decembru 2024. godine (56) a najveći u januaru iste godine (161). U poređenju sa njima, broj o samo 9 podnetih prijavi u januaru 2025. godine govori dovoljno sam za sebe.

O tome da li je pomenuta najava predsednika Republike Srbije imala uticaja na postupanje po navedenim prijavama može samo posredno da se zaključi jer su sva anketirana tužilaštva dala zbirne podatke po godinama a ne mesecima kako je traženo zahtevom. Nešto preciznije je bilo Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Kraljevu koje je u svom odgovoru naglasilo da po prijavi primljenim tokom januara 2025. godine nije bilo podnetih optužnih predloga niti podignutih optužnica za razliku od prijavi primljenih tokom cele 2024. godina na osnovu kojih je to tužilaštvo podiglo optužne predloge protiv 70 lica i optužnice protiv 29 lica. Za razliku od tog tužilaštva, Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Nišu je navelo da je na osnovu svih krivičnih prijavi primljenih tokom 2024. godine i u januaru 2025. godine podiglo 6 optužnica protiv 7 lica, odnosno Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Novom Sadu je podiglo 88 optužnih akata (optužnih predloga i optužnica) protiv 127 lica. U svom odgovoru Više javno tužilaštvo – Posebno odeljenje za borbu protiv korupcije u Beogradu je navelo samo podatke za krivične prijave primljene tokom 2024. godine – podiglo je 91 optužnicu i 72 optužna predloga dok je Tužilaštvo za organizovani kriminal istaklo samo broj lica protiv kojih je podiglo optužnice na osnovu krivičnih prijavi primljenih tokom 2024. godine (391 lice).

ISTRAGE NAKON NAJAVE

Sve do početka februara 2025. pojedina posebna odeljenja za suzbijanje korupcije pri višim javnim tužilaštvima u Nišu, Kraljevu i Beogradu i uprave kriminalističke policije u njima preduzimale su uobičajene aktivnosti na suzbijanju kriminaliteta i gonjenju izvršilaca krivičnih dela koja se teško mogu okarakterisati kao najžešća borba protiv korupcije do sada – uhapšeni su osumnjičeni za davanje mita zaposlenom u policijskoj stanici⁹, poreski inspektor i zaposleni u gradskoj upravi zbog primanje mita¹⁰ i javni izvršitelj zbog zloupotrebe službenog položaja.¹¹

Štaviše, na posebnoj veb stranici Vlade Republike Srbije [“Stop korupciji”](#) objavljene su i informacije o gonjenju učinilaca krivičnih dela koja nisu ili makar ne moraju biti koruptivna krivična dela, kao što je npr. pranje novca¹². Isti princip primenjen je i na zvaničnim veb prezentacijama pojedinih posebnih odeljenja za suzbijanje korupcije na kojima su objavljene informacije o hapšenju osumnjičenih za pranje novca¹³, zbog zloupotrebe položaja odgovornog lica¹⁴ i zloupotrebe poverenja u obavljanju privredne delatnosti¹⁵.

9 <https://www.srbija.gov.rs/vest/855688/uhapsen-osumnjiceni-za-davanje-mita-zaposlenom-u-policijskoj-stanici-veliko-gradiste.php>, <https://www.srbija.gov.rs/vest/854848/uhapsen-zaposleni-u-gradskoj-upravi-u-leskovcu-zbog-primanja-mita.php>

10 <https://www.srbija.gov.rs/vest/848377/uhapsen-poreski-inspektor-zbog-primanja-mita.php>, <https://beograd.vjt.rs/saopstenja/saopstenje-707/>, <https://www.srbija.gov.rs/vest/854848/uhapsen-zaposleni-u-gradskoj-upravi-u-leskovcu-zbog-primanja-mita.php>

11 <https://www.srbija.gov.rs/vest/855169/uhapsen-javni-izvršitelj-zbog-zloupotrebe-službenog-položaja.php>

12 <https://www.srbija.gov.rs/vest/848041/uhapsena-jedna-osoba-zbog-pranja-novca.php>

13 <https://kraljevo.vjt.rs/saopstenja/saopstenje-za-javnost-posebnog-odeljenja-za-suzbijanje-korupcije-viseq-javnog-tuzilastva-u-kraljevu/>, <https://nis.vjt.rs/saopstenja/saopstenje-za-javnost-182/>

14 <https://kraljevo.vjt.rs/saopstenja/saopstenje-posebnog-odeljenja-za-suzbijanje-korupcije-viseq-javnog-tuzilastva-u-kraljevu-2/>, <https://novisad.vjt.rs/saopstenja/26-02-2025-saopstenje-za-javnost/>

15 <https://novisad.vjt.rs/saopstenja/18-03-2025-saopstenje-za-javnost/>

Međutim, odmah nakon nove najave Aleksandra Vučića, predsednika Republike Srbije, od 10. februara 2025. godine da *“tužioci imaju odrešene ruke”*¹⁶ pojedina javna tužilaštva preduzimaju aktivnosti koje su

u neskladu sa zvaničnim podacima dobijenim povodom pomenutih zahteva a potpuno u saglasju sa navedenom najavom. Na osnovu informacija objavljenih u medijima i na zvaničnim veb prezentacijama javnih tužilaštava moglo bi da se zaključi da pomenuta najava, kojom su odrešene ruke, (što bi značilo da su do tada bile vezane) javnih tužilaštava, predstavlja znak njihove kontrole.

ZVUČNO IME ZA POČETAK

Samo dan nakon ove najave uhapšen je nekadašnji v.d. direktora JP “Elektroprivreda Srbije” Milorad Grčić.¹⁷ Pored te činjenice, ozbiljnu senku na samostalnost Višeg javnog tužilaštva u Beogradu baca činjenica da je on uhapšen zbog zloupotrebe službenog položaja i ovlašćenja u vezi sa javnim nabavkama za to javno preduzeće koje je počinio u doba dok je upravljao javnim preduzećem (od 2018. do 2021. godine).¹⁸ Iako na prvi pogled deluje da predstavlja rešavanje višegodišnjeg problema i ispunjenje preporuke Transparentnost Srbija o potrebi povećanja broja finansijskih forenzičara, vest da će tužilaštvo naložiti i pokretanje finansijske istrage protiv osumnjičenih i sa njima povezanih lica¹⁹ dovodi u pitanje rezultate ovog postupka imajući u vidu da je uobičajeno i logično da se finansijska istraga, a naročito u složenim slučajevima visoke korupcije, nalaže i sprovodi pre hapšenja osumnjičenih, kako bi se sprečio mogući uticaj na njen tok prebacivanjem ili prikriivanjem stečene imovinske koristi ili uništavanjem dokaza.

Na osnovu svega navedenog neminovno se nameće zaključak da je ovaj predmet, kao i većina kasnije preduzetih aktivnosti, od ranije bila poznata Višem javnom tužilaštvu u Beogradu koje do pomenute najave nije preduzelo bilo koju aktivnost na njegovom procesuiranju. Štaviše, pored toga što u najmanju ruku ukazuje na to da tužilaštvo dostavlja informacije o planiranim istragama državnim organima van svoje hijerarhije, ovaj slučaj dovodi u sumnju zvanično dostavljene podatke povodom zahteva za pristup informacijama od javnog značaja, dok u najgorem slučaju dokazuje da o hapšenjima i pokretanju istražnih radnji odlučuje politički vrh. Tim pre što je to isto tužilaštvo krajem februara 2023. godine propustilo da Grčića goni po najočiglednijem osnovu – da se gotovo pet godina lažno predstavljao kao vršilac direktora najvećeg preduzeća u državnom vlasništvu, da je po tom osnovu donosio odluke i zaključivao ugovore, iako mu je po sili zakona prestao mandat. Prijavu protiv njega po tom osnovu, za krivično delo „nesavestan rad u službi” podnela je 2021. tadašnja ministarka energetike Zorana Mihajlović²⁰. Više javno tužilaštvo u Beogradu po zahtevu za pristup informacijama dostavilo Transparentnosti Srbije informaciju o odbačaju koja nije dalje obrazložena, a kojoj tužilaštvo tvrdi da povodom te prijave nema osnova za gonjenje „za bilo koje krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti”²¹. Da je tužilaštvo postupalo prema toj prijavi kao što postupa posle pomenute najave predsednika, a imajući u vidu činjenicu da dve trećine direktora javnih preduzeća u Srbiji nisu u zakonitom statusu, bila bi prekinuta praksa nezakonitog upravljanja javnim preduzećima, a ujedno bi se sprečile situacije gde ti direktori, koje je zbog nerešenog statusa znatno lakše uceniti učestvuju i u nekim slučajevima korupcije. Pošto se sada Grčiću stavljaju na teret neki postupci koji su se dogodili upravo u to doba dok je bio u nelegalnom statusu, deo odgovornosti za te zloupotrebe, ako se dokažu, nosi i Vlada Srbije koja nije učinila ništa da se to nezakonito upravljanje EPS-om okonča.

Slična je situacija i sa biznismenom Aleksandrom Papićem koji je uhapšen zajedno sa Miloradom Grčićem zbog malverzacija u JP “Elektroprivreda Srbije”, protiv koga je isto tužilaštvo pokrenulo još jednu istragu zbog sumnje da je pravo novac tako što je izvršio konverziju imovine sa znanjem da potiče od kriminalne delatnosti, u nameri da prikrije i lažno prikaže njeno nezakonito poreklo.²² Inače, Papić je javnosti postao poznat tokom suđenja kriminalnoj grupi Veljka Belivuka i Marka Miljkovića, koje traje već nekoliko godina, [i to u postupku za pranje novca zarađenog od kriminala](#).²³ Tužilaštvo nije reagovalo ni kada su nakon

16 <https://www.sd.rs/sr/vesti/info/vucic-tuzioci-imaju-odresene-ruke-ljudi-moraju-da-imaju-poverenja-u-drzavu-2025-02-10>

17 <https://beograd.vjt.rs/saopštenja/saopstenje-746/>

18 Ibid

19 Ibid

20 https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/Krivicna_prijava_-_M.G._7-00-15-2021-01_od_27.5.2021._-_Vi%C5%A1e_javno_tu%C5%BEila%C5%A1tvo_u_Beogradu.pdf

21 https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/Odgovor_VJT_-_krivi%C4%8Dna_prijava_EPS.pdf

22 <https://www.danas.rs/vesti/drustvo/tuzilaštvo-aleksandar-papic-istraga/>

23 <https://www.blic.rs/vesti/hronika/prosirena-istraga-protiv-biznismena-aleksandra-papica-sumnjici-se-da-je-prodavao/dhcktr6>

toga predstavnici opozicionih stranaka javno objavili navodno pismo koje je **Papić uputio predsedniku Republike Srbije Aleksandru Vučiću u vezi korupcije pri izgradnji autoputa Ruma-Šabac-Loznica usled kojih je iz republičkog budžeta plaćeno 25 miliona evra više nego što je stvarna cena radova na izgradnji pomenutog puta.**²⁴ S obzirom da tužilaštvo nije reagovalo ni posle pet dana od objavljivanja pisma u kome se navodi da je od 25 miliona evra, osam miliona navodno dato Srpskoj naprednoj stranci i u kome su pominju bivši ministar Nebojša Stefanović ali i aktuelni ministar finansija Siniša Mali²⁵, predstavnici opozicionih stranaka predali su Tužilaštvu za organizovani kriminal dokumenta koja ukazuju na korupciju u izgradnji dela deonice autoputa Ruma-Šabac-Loznica.²⁶ Javno tužilaštvo za organizovani kriminal se do sada nije oglasilo tim povodom.

Da tu nije kraj kontraverzama govori podatak da je nakon manje od dvadeset dana od njihovog hapšenja, **Vrhovni javni tužilac, Zagorka Dolovac, donela obavezno uputstvo za rad i postupanje u pojedinom predmetu kojim je naložila Višem javnom tužilaštvu u Beogradu da predmet dostavi na nadležno postupanje Javnom tužilaštvu za organizovani kriminal.**²⁷ Takva reakcija ne samo da otvara pitanje načina na koje su definisane nadležnosti različitih tužilaštava za borbu protiv korupcije i njihovog međusobnog razgraničenja već stvara sumnju postoji li komunikacija i koordinacija rada u okviru tužilačke organizacije.

NIŠKA GRADONAČELNICA

Da ni druga javna tužilaštva nisu imuna na takvu praksu svedoči podatak da je Više javno tužilaštvo u Nišu, nekoliko dana nakon pomenute najave, naložilo Odeljenju za borbu protiv korupcije MUP-a da zadrži do 48 sati bivšu gradonačelnicu i članicu Predsedništva Srpske napredne stranke Draganu Sotirovski zbog sumnje da je sa drugim licima od marta 2022. do jula 2024. godine izvršila krivično delo zloupotreba službenog položaja i na taj način oštetila budžet Niša za 460.322.637 dinara.²⁸ Opravdano se postavlja pitanje šta se to promenilo za 5 meseci i do kakvih novih saznanja je tužilaštvo došlo nakon što je početkom septembra 2024. godine isto tužilaštvo, na osnovu pisanja medija, samo formiralo predmet povodom javno objavljenog izveštaja Državne revizorske institucije, u kome se navodi negativno mišljenje tog organa o načinu izvršenja niškog budžeta nakon što je utvrđen niz kršenja zakona i drugih propisa, sa obrazloženjem da DRI nije dostavila svoj izveštaj i da u vezi sa njim nisu podnete krivične prijave ni protiv koga²⁹ bez preciziranja da li to tužilaštvo nije moglo da na zvaničnoj veb prezentaciji DRI pronađe navedeni izveštaj niti da li je nakon toga tražilo od DRI da im ga dostavi.

ŠTA SE SVE NAZIVA KORUPCIJOM

Poseban aspekt ovog problema predstavlja postupanje javnih tužilaštava, u okviru najavljene akcije borbe protiv korupcije, zbog sumnje da su izvršena dela koja ne predstavljaju tzv. koruptivna krivična dela kao npr. postupanje Višeg javnog tužilaštva u Novom Sadu zbog sumnje da su izvršena krivična dela zloupotreba položaja odgovornog lica, oštećenje poverilaca, pranje novca, neovlašćeno bavljenje određenom delatnošću³⁰ i zloupotreba poverenja u obavljanju privredne delatnosti³¹ Do konfuzije dolazi zato što se u tužilaštvu i policiji ovim istragama bave njihove organizacione jedinice koje u nazivu imaju "suzbijanje korupcije", ali su nadležni i za razne vidove privrednog kriminala. Zato se dešava da se istrage protiv vlasnika privatnih preduzeća koji su našli neki nezakoniti način da sebi smanje poreske obaveze nazivaju borbom protiv korupcije iako nema naznaka da su, na primer, ti vlasnici podmitili nekog državnog službenika da im omogući takve malverzacije. Nije sporno da se istražuju i takva krivična dela, već zabuna koja se pravi u javnosti. Pri čemu se stvara utisak da su rezultati u borbi protiv korupcije veći nego što zaista jesu. Zato je neophodno

24 <https://beta.rs/content/196350-aleksic-za-beta-sutra-dostavljamo-tuzilastvu-sve-informacije-o-korupciji-na-autoputu-ruma-sabac>

25 <https://beta.rs/content/196350-aleksic-za-beta-sutra-dostavljamo-tuzilastvu-sve-informacije-o-korupciji-na-autoputu-ruma-sabac>

26 <https://direktno.rs/vesti/hronika/502860/aleksic-milivojevic-predali-dokaze-o-korupciji.html>

27 <https://nova.rs/vesti/hronika/istragu-protiv-milorada-grcica-i-aleksandra-papica-preuzima-javno-tuzilastvo-za-organizovani-kriminal-po-naredbi-zagorke-dolovac/>

28 <https://nis.vjt.rs/saopstenja/saopstenje-762/>

29 <https://www.danas.rs/vesti/drustvo/vise-javno-tuzilastvo-u-nisu-formiralo-predmet-povodom-izvestaja-dri-o-tosenju-proslogodisnjeg-gradskog-budzeta/>

30 <https://novisad.vjt.rs/saopstenja/26-02-2025-saopstenje-za-javnost/>

31 <https://novisad.vjt.rs/saopstenja/18-03-2025-saopstenje-za-javnost/>

da se jasno prikaže šta je urađeno kada je reč o zloupotrebi službenog položaja, u otkrivanju primanja i davanja mita, kod suzbijanja trgovine uticajem, ali i za neka krivična dela koja predstavljaju zanemarljiv deo u tužilačkim i policijskim statistikama, na primer zloupotrebe u vezi sa javnim nabavkama.

PREPORUKE

Tužilaštvo:

- Visoki savet tužilaštva treba da utvrdi da li je najava predsednika Republike predstavljala narušavanje tužilačke samostalnosti;
- Vrhovno javno tužilaštvo, Tužilaštvo za organizovani kriminal i četiri viša javna tužilaštva treba da predoče javnosti objašnjenje za pojačanu aktivnost u koruptivnim predmetima tokom 2025. godine;
- Trebalo bi jasno propisati dužnost javnim tužiocima da istraže u određenom roku svaku dokumentovanu tvrdnju u korupciji na visokom nivou koja je izneta u medijima. Takođe bi trebalo da postoji dužnost da se informacije o utvrđenim činjenicama u takvim slučajevima predoče javnosti;
- Javna tužilaštva bi trebalo da objavljuju obrazloženja uz odluke da ne gone slučajeve u kojem se sumnjalo na korupciju na visokom nivou;
- Tužilaštva treba da redovno objavljuju podatke o gonjenju korupcije, u pretraživom obliku, a pri objavljivanju treba jasno napraviti razliku između koruptivnih krivičnih dela i drugih dela iz nadležnosti TOK i POSK;
- Vlada i VST treba da obezbede tužilaštvu neophodne uslove za rad: kadrove, kancelarijski prostor i opremu. Pored toga, trebalo bi da obezbede uslove za više finansijskih forenzičara, uključujući i eventualne izmene zakonskog okvira koje bi omogućile njihovo zapošljavanje po tržišnim uslovima, a ne za plate državnih službenika;
- VST i sva tužilaštva treba da povećaju broj tužilaca koji istražuju isključivo slučajeve korupcije kako bi vodili proaktivne istrage na osnovu javno dostupnih podataka o koruptivnom ponašanju;
- Zakon o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala, terorizma i korupcije trebalo bi dopuniti, tako da Tužilaštvo za organizovani kriminal bude nadležno za slučajeve korupcije koji su u vezi sa svim javnim funkcionerima na visokim položajima;
- Zakonik o krivičnom postupku bi trebalo dopuniti tako da se posebne tehnike dokazivanja mogu primeniti u istragama svih koruptivnih krivičnih dela.

**Finansira
Evropska Unija**

Ova publikacija je izrađena i objavljena uz podršku Evropske unije. Za sadržaj publikacije odgovara isključivo Transparentnost Srbija. Ne može se na bilo koji način smatrati da izloženi stavovi odražavaju stavove Evropske unije,